

Utdanningsplan for leger i spesialisering i urologi ved Sørlandet sykehus HF

Sørlandet sykehus HF tilbyr spesialisering i urologi ved Kristiansand sykehus og Arendal sykehus. Begge sykehusene har lang erfaring med utdanning av urologer og foretaket er som et av få sykehus i Norge godkjent som EBU opplæringsinstitusjon. Denne utdanningsplanen informerer om hvordan utdanningsvirksomheten og de kirurgiske avdelingene i virksomheten er organisert, samt hvordan utdanning i urologi gjennomføres ved Sørlandet sykehus HF. Planen er generell for urologiske LIS ved både Arendal og Kristiansand sykehus og gjelder hele løpet gjennom LIS2 og LIS3. Den enkelte LIS må i tillegg utarbeide en individuell utdanningsplan i samråd med sin veileder, samt tildeles de aktuelle læringsmålsplaner i Kompetanseportalen (Dossier).

Om utdanningsvirksomheten Sørlandet sykehus HF

Sørlandet sykehus HF er Agders største kompetansebedrift, med over 7000 ansatte fordelt på ulike lokasjoner. SSHF har ansvar for spesialisthelsetjenester innen fysisk og psykisk helse og avhengighetsbehandling. Sykehusene ligger i Arendal, Kristiansand og Flekkefjord. I tillegg har vi distriktspsykiatriske sentre og poliklinikker flere andre steder i Agder. I fjor var det over 550 000 pasientbehandlinger i Sørlandet sykehus.

Om organisering av kirurgiske spesialiteter ved Sørlandet sykehus HF

Det er kirurgiske avdelinger ved både Arendal, Flekkefjord og Kristiansand sykehus, men Flekkefjord sykehus tilbyr ikke utdanning i kirurgiske spesialiteter.

Kirurgisk avdeling Arendal	Avdeling for kirurgiske fag Flekkefjord	Kirurgisk avdeling Kristiansand
Seksjon for gastro- og generell kirurgi	Generell kirurgisk seksjon	Seksjon for gastro- og generell kirurgi
Seksjon for urologi		Seksjon for urologi
Seksjon for plastikkirurgi		Seksjon for karkirurgi
		Seksjon for bryst- og endokrinkirurgi

All malign coloretalkirurgi er lokalisert til Kristiansand, og fedmekirurgi er lokalisert til Arendal. Kirurgi for malignitet i øvre GI-traktus henvises til OUS. Prostatakreft opereres i Arendal, mens nyrekreft opereres i Kristiansand. Utover dette er i hovedsak funksjonsfordelingen for gastrokirurgi og urologi lik mellom Arendal og Kristiansand. I Flekkefjord gjøres enklere kirurgiske inngrep, i hovedsak cholecystektomi, brokkirurgi, appendektomi, endoskopi og fjerning av hudlesjoner. Noe dagkirurgi fra Kristiansands opptaksområde gjøres i Arendal for å utnytte kapasiteten. I Arendal utføres robotassistert kirurgi innen urologi, gastrokirurgi (brokk) og gynekologi. Det skal også komme robot til Kristiansand. Alle tre sykehus har traumemottak. Akutte problemstillinger tilstrebes håndtert i henhold til funksjonsfordeling. Tilstander og traumer som overgår vår kompetanse håndteres i dialog med OUS Ullevål/RH, og overflyttes ved behov.

Kirurgisk avdeling Kristiansand

LIS1 går felles forvakt for kirurgi, ortopedi og øre-nese-hals.

LIS 2 og LIS 3 i urologi og andre kirurgiske spesialiteter går generell kirurgisk sekundærvakt med døgkontinuerlig tilstedeværelse og dublering fra kl 12-21 på hverdager, samt kl 8-14 i helg. Døgnet er delt i to,

med vaktbytte kl 15.30 på hverdager og kl 19 i helg. Det er til sammen 13 LIS2-3 fordelt i et erfarent og et uerfarent vaksjikt.

Overleger går seksjonerte tertiærvakter med tilstedetid til kl 18.

Morgenmøtene er seksjonerte, foruten fredager hvor det er felles morgenmøte/vaktrapport for hele kirurgisk avdeling.

Urologisk seksjon Kristiansand

Det er knyttet 6 spesialister til urologisk seksjon i Kristiansand. Disse inngår i en 6-delt urologisk tertiærvakt. Det benyttes 5 stuer pr uke i operasjonsavdelingen og mer enn 50% av pasientene håndteres som dagkirurgi. Vi har en velutstyrt urologisk poliklinikk hvor det også er mulig å gjøre operasjoner/prosedyrer i lokalanestesi. Både overleger og LIS har poliklinikk. Vi samarbeider tett med Senter for kreftbehandling som er lokalisert i Kristiansand, og hver uke avholdes det MDT-møter for blære-/prostatakraft og nyrekraft hvor også urologer fra Arendal deltar. Intern undervisning avholdes ukentlig på video, også dette med deltagelse fra Arendal. Nyrekraft opereres i Kristiansand, prostatakraft opereres med robot i Arendal, ellers er funksjonsfordelingen i hovedsak lik mellom de to sykehusene.

Kirurgisk avdeling Arendal

LIS1 går felles forvakt for kirurgi og ortopedi.

LIS 2 og LIS 3 i urologi og andre kirurgiske spesialiteter går generell kirurgisk sekundærvakt med døgkontinuerlig tilstedeværelse i ett 12-delt vaksjikt. Døgnet er delt i to, med vaktbytte kl 15-16 på hverdager og kl 20-20:30 i helg. Overleger går seksjonerte tertiærvakter med tilstedetid til kl 19.

Morgenmøtene er seksjonerte, foruten fredager hvor det er felles morgenmøte/vaktrapport for hele kirurgisk avdeling.

Urologisk seksjon Arendal

Disponerer 5 operasjonsstuer per uke. Har tilknyttet 4 spesialister. Disse inngår i en 4-delt urologisk tertiærvakt. Seksjonen har et nært samarbeid med Senter for kreftbehandling som er lokalisert til Kristiansand, men har poliklinisk virksomhet alle ukedager i Arendal. Nyrekraft opereres i Kristiansand, prostatakraft opereres robotassistert i Arendal. De fleste øvrige urologiske inngrep utføres begge steder. Både overleger og LIS har poliklinikk. Vi har en velutstyrt urologisk poliklinikk hvor det også er mulig å gjøre operasjoner/prosedyrer i lokalanestesi. Det er ukentlige MDT-møter og internundervisning med deltagelse fra begge de urologiske seksjonene.

Om utdanningsløpet

LIS2-3 i urologi vil få en bred erfaring ved Sørlandet Sykehus.

Hele utdanningens del 2 (LIS2) kan tas i både Arendal og Kristiansand. For utdanningens del 3 (LIS3) er det enkelte læringsmål som kun kan gjennomføres ved hhv. Arendal eller Kristiansand. Videre er det enkelte læringsmål i utdanningens del 3 som ikke kan oppnås ved SSHF. For dette har vi etablert samarbeidsavtaler/rotasjonsordninger.

- Samarbeidsavtale med OUS og Ahus for 12 mnd.
- Generell rotasjonsavtale mellom Arendal og Kristiansand. Alle kirurgiske LIS i Arendal kan velge å rotere til Kristiansand i 1,5 år. Denne avtalen kan benyttes for læringsmål i både LIS2 og LIS3.
- Spesifikk rotasjonsavtale for LIS3 i urologi mellom Arendal og Kristiansand. Hovedsakelig ettersom nyrekraftkirurgi utføres i Kristiansand og prostatakraftkirurgi utføres i Arendal. Denne rotasjonen gjelder enkeltdager over et gitt tidsrom, og man beholder sin vaktordning ved modersykehus.

Anbefalt utdanningsløp, kan individualiseres

	Avdeling/HF	Tid	Læringsmål	
LIS2	Kir. avd. Arendal/ Kir. avd. Kristiansand Valgfri seksjon, men anbefales minst 1 år gastro, 6 mnd. kar og 6 mnd. uro.	2-3 år	Felles kirurgiske læringsmål, del 2 Felles kompetansemål	Minimum 5 år, ofte trengs lenger tid
LIS3	Uro. seksjon Arendal/ Uro. seksjon Kristiansand	2-3 år	Urologiske læringsmål, del 3 Felles kompetansemål	
Gjennomstrømningsstilling for LIS3	Uro. avdeling OUS/ Uro. avdeling Ahus	1 år	Urologiske læringsmål, del 3	

Introduksjon av nye LIS

Nye LIS ved kirurgisk avdeling i Arendal eller Kristiansand får et introforløp tilpasset tidligere kompetanse hvor de settes inn i avdelingens arbeidsgang med spesielt fokus på akuttkirurgi. Begge avdelinger har egne opplæringsplaner for nye LIS som foreligger som egne kompetanseplaner i Kompetanseportalen (Dossier). Disse inneholder bl.a. kompetansemål og prosedyrer som må være oppnådd før man kan gå selvstendig vakt. Dersom man kommer rett fra LIS1, tar det som regel 2-3 mnd. å bli klar for selvstendig sekundærvakt i Arendal. Dersom man kommer rett fra LIS1 til Kristiansand hvor det er to vaktstjikt, kan man gå selvstendige vakter i det uerfarne sjiktet etter kort tids opplæring, ettersom man alltid vil ha en mer erfaren LIS tilgjengelig på huset, mens det kan ta 4-6 mnd. før man vurderes kompetent til selvstendige vakter i erfarent sjikt. Videre vil det også være spesifikk opplæring til de ulike oppgavene utover vakt, som supervisjon ved visitt og poliklinikk, tilpasset tidligere kompetanse.

Nye LIS får tildelt veileder ved oppstart og første veiledningsamtale skal avholdes innen 3 uker etter oppstart hvor det skal utarbeides en individuell utdanningsplan.

Avdelingsleder vil tildele nødvendige læringsmålsplaner og kompetanseplaner i Kompetanseportalen.

Internundervisning

Foretaket er som et av få sykehus godkjent som EBU opplæringsinstitusjon. Internundervisningen følger oppsettet fra EBU. Overleger og urologiske LIS forbereder seg og deltar i EBU multiple choice eksamen hvert år. De siste årenes eksamensspørsmål gjennomgås med daglig «quiz» som PowerPoint-presentasjon. LIS3 leger gis mulighet til å delta på sentral regionsundervisning. Urologiske LIS og overleger deltar også i felles kirurgisk undervisning i avdelingen.

Kristiansand:

Tirsdag eller onsdag: 30 minutter seksjonsvis undervisning. For urologisk seksjon er det fellesundervisning per video med Arendal onsdager.

Torsdag: 30 min komplikasjonsmøte for gastrokirurgisk seksjon

Fredag: 90 minutter felles for kirurgisk avdeling. En fredag i måneden er det traumemøte med gjennomgang av siste måneds traumer.

Arendal:

Mandag: 30 minutter for hele sykehuset

Onsdag: Urologisk seksjon har 30 minutter fellesundervisning med Kristiansand per video Fredag: 30 minutter seksjonsvis. Den seksjonsvise undervisningen ved urologisk er her artikkelbasert. Deretter 60 min felles for kirurgisk avdeling. Én fredag i måneden er det traumemøte.

Undervisningen skjer etter utarbeidet plan og er læringsmålsbasert og bidrar til dekning av læringsmål i både del 2, del 3 og FKM.

Simulering, ferdighetstrening og kurs

Kristiansand: Traumeøvelse ca. hver 3. fredag. Prosedyretrening på kadaver tilstrebes halvårlig, med øvelse på for eksempel nødthoracotomi og disseksjon på hjerte og større kar i thorax. 1-2 ganger pr år har vi prosedyretrening på preparat (for eksempel nødcricoideotomi på sauehals). Videre er det enkelte ganger deler av internundervisningen erstattes av simuleringer, som for eksempel innlegging av kateter med mandreng under seksjonsvis urologisk undervisning. Avdelingen har én D-boks samt diverse suturøvingsutstyr som er fritt tilgjengelig for LIS. Det forventes egentrening.

Arendal: Traumeøvelse en gang pr mnd. Avdelingen har et Mini-Invasivt Senter (MIS) med tre D-bokser og en laparoskopisimulator samt diverse annet utstyr som er fritt tilgjengelig for LIS. Alle nye LIS får introduksjonsprogram på Mini-invasivt senter. Det forventes egentrening. Vi gjennomfører felles stasjonstrening 1-2 ganger per år (for eksempel laparoskopisk suturtrening på dyretarm). Enkelte ganger erstattes internundervisning med simulering, som for eksempel kateter trening.

Det legges til rette for at LIS kan dra på nasjonalt anbefalte kurs i del 2 og del 3, og LIS kan forvente å få fri 5 dager per halvår til kurs. Ev. vakter gjøres da vakante. Sørlandet sykehus HF arrangerer også selv Basic Surgical Skills-kurs i Arendal, som ledd i nasjonal kursportefølje med deltagerer fra hele landet.

Forskning

Kristiansand: Det tilstrebes at LIS i SSHF kan presentere et arbeid på kirurgisk høstmøte. Det vil legges til rette for at LIS som ønsker å delta i forskning får mulighet til det. Per i dag er det en overlege på urologisk seksjon som har PhD, samt en overlege karkirurgisk seksjon som nettopp har fullført et PhD-løp i avdelingen. Flere LIS 2 og 3 ved SSK er aktive i kvalitetssikringsarbeid og presentasjon av dette enten internt eller på høstmøtet, og LIS inviteres og inkluderes aktivt i internt kvalitetsarbeid og registreringer. Det presenteres ukentlig artikler i internundervisning, med diskusjon om metode.

Arendal: Det forventes at LIS i løpet av sitt spesialiseringsløp presenterer på kirurgisk høstmøte. Utdanningskandidatene stimuleres til og skal gjennomføre kvalitetsregistrerings-prosjekt og fremføre dette på nasjonale eller internasjonale konferanser/møter. Avdelingen har bidratt i flere doktorgradsprojekter. Avdelingen har 3 leger med PhD. Det gjennomføres omfattende kvalitetsarbeid i form av registrering av alle pasienter operert med robotassistert teknikk, særlig RALP. I sin individuelle utdanningsplan skal LIS sette opp minst 2 av kursene som tilbys i regi av medisinsk bibliotek, vedr litteratursøk, EndNote mm. Det presenteres ukentlig artikler i internundervisning, med diskusjon om metode.

Foretaket tilbyr også et kurs i Forskningsforståelse, kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet, hvor deltagerne får hjelp til gjennomføring av prosjektoppgave «Kunnskap og forbedring». Alle LIS skal delta her, og samarbeider da med seksjonen om å finne egnet oppgave. I kurset medvirker både fagdirektør, forskningssjef, kvalitetssjef, bibliotekar mm.

Felles kompetansemål (FKM)

Det er laget en felles plan for felles kompetansemål for alle LIS i SSHF. Dels dekkes FKM av lokale kurs, dels av sentrale kurs, dels av e-læringskurs og dels i klinikken/seksjonen/ internundervisning/egenlæring. Veiledere

oppfordres også på veiledningskurs til å også ta opp FKM i veiledning. I SSHFs individuelle utdanningsplan som skal oppdateres hvert halvår, er det et eget punkt om FKM.

De lokale kursene er utarbeidet av representanter fra biblioteket, lærings og mestringscenteret, fagenheten og forskningsenheten. Kursene kjøres årlig. Bl.a. nevnes hhv PedKom2 og PedKom3 som bl.a. tar opp kommunikasjon og etikk, veiledningskurs for LIS og overleger, det ovennevnte kurset i forskningsforståelse, flere kurs fra biblioteket om kunnskapskilder mm.

Noen avdelinger, Kirurgisk avdeling Kristiansand inkludert, arrangerer også gruppeveiledning hvor temaer fra FKM tas opp.

Organisering av supervisjon på den enkelte avdeling/seksjon

Supervisjon tilpasses kompetanse.

I vaktamarbeid har man følgevakter med direkte supervisjon av alt vaktarbeid inntil man vurderes selvstendig, se Introduksjon av nye LIS. Etter dette er fortsatt tertiærvakter tilgjengelig per telefon og med ev. utrykning.

I alle avdelingenes seksjoner er det alltid felles previsitt med overleger og LIS uavhengig av LIS' erfaring. I starten går LIS hele visitten sammen med overlege eller mer erfaren LIS, etter hvert kan LIS gå visitt alene, med overlege tilgjengelig for konferering.

Ved poliklinikk har man i starten poliklinikk sammen med mer erfaren LIS/overlege, og når man så starter med selvstendig poliklinikk er lista tilpasset med enklere problemstillinger og lengre tid per pasient. Det tilstrebes at LIS har poliklinikk vegg i vegg med overlege for lett tilgjengelig supervisjon.

Under operasjon er det svært tett supervisjon med klassisk mester-svennlæring. Vi tilstreber at LIS og overlege går gjennom inngrepet før og etter operasjon mtp. forventningsavklaring og evaluering. Ottawa-skår brukes, især før man vurderes «appendicittkompetent» til å operere appendicitter uten tertiærvakt til stede. Ved økende erfaring tilstreber vi også at to LIS kan operere sammen, mens overlege kan supervisere mer passivt.

LIS3 får også vurdere nyhenviste pasienter, og konfererer overlege ved behov.

Veiledning, faglig utvikling, evaluering og individuell utdanningsplan

Alle LIS tildeles en veileder ved oppstart og første veiledningstime skal avholdes innen 3 uker, hvor det bl.a. skal utarbeides en individuell utdanningsplan. Denne skal så evalueres og oppdateres hvert halvår og skal både inneholde fokusområder for den nærmeste tiden, samt en langsiktig plan for hele utdanningsløpet. Planen skal også signeres av leder. Både læringsmål fra del 2, del 3 og FKM inngår her.

LIS2 kan ha veileder som er spesialist i en hvilken som helst kirurgisk spesialitet, LIS3 skal ha veileder som er spesialist i urologi. Så snart en ny LIS bestemmer seg for urologi, tilstreber vi å tildele urolog som veileder.

Det skal avholdes veiledningssamtaler jevnlig, og vi tilstreber månedlig gjennom at kandidat og veileder mot slutten av veiledningssamtalen avtaler tidspunkt for neste samtale.

(Halv)årlig gjennomføres evalueringskollegium hvor veileder er obligatorisk deltager, sammen med øvrige overleger og ev. andre. Her evalueres LIS etter på forhånd definerte punkter, inkl. læringsmål, som så veileder tar med seg til samtale med sin kandidat.

Det avholdes (halv)årlig veiledningskurs for veiledere, og avdelingene tilrettelegger for at veiledere deltar her.

LIS sender læringsaktiviteter til godkjenning hos veileder, supervisør, evalueringskollegium, eller ev. egenregistreing i Kompetanseportalen. Når alle læringsaktiviteter er gjennomført, sender LIS hele læringsmålet til godkjenning hos sin nærmeste leder, som ev. innhenter beslutningsstøtte hos veileder/evalueringskollegium.

Veileder og LIS skal ta opp progresjonen i læringsmål og individuell utdanningsplan i veiledningssamtaler, minst to ganger i året ifm. oppdatering av den individuelle utdanningsplanen.

LIS får studiedager/tid til faglig fordypning iht. tariffavtale (for SSHF gjelder gjennomsnitt 4 timer i uka). I Kristiansand er studiedagene organisert som enkeltdager. I Arendal er de organisert som sammenhengende dager. LIS kan også forvente å få 5 kursdager i halvåret.

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

SSHF har et tverrgående utdanningsutvalg i urologi med representanter fra både Arendal og Kristiansand, samt både overleger og LIS. Her tas særlig opp temaer knyttet til samarbeid på tvers for oppnåelse av urologiske læringsmål, eller samarbeid utad. Leder av det tverrgående utdanningsutvalget i urologi er også SSHFs representant i det regionale utdanningsrådet for urologi.

I tillegg har hhv. Kirurgisk avdeling Arendal og Kirurgisk avdeling Kristiansand hvert sitt utdanningsutvalg for egen avdeling, med representanter fra alle spesialitetene i avdelingen, samt avdelingsleder, og både overleger og LIS. Her tas bl.a. opp temaer knyttet til utdanningens del 2, opplæring av nye LIS, rotasjoner mellom seksjoner, antall LIS i avdeling/seksjon, nyansettelser, ansvarsfordeling av utdanningsoppgaver, organisering av evalueringskollegium, hvordan bedre tilrettelegge for læringsaktiviteter, veiledning og supervisjon mm.

Tillitsvalgte

Det er plasstillitsvalg, klinikkstillitsvalgt og foretakstillitsvalgt for leger i spesialisering ved SSHF. Navn og kontaktinfo til aktuelle tillitsvalgte for LIS2-3 innenfor kirurgiske fag kan til enhver tid fås hos leder på avdeling/seksjon.

Kontakt

For spørsmål om spesialistutdanningen i urologi ved Sørlandet sykehus HF, ta kontakt med:

Tor Ekeland Gunnes
Utdanningsansvarlig overlege for urologi ved SSHF
Urolog ved Sørlandet sykehus HF Kristiansand